

Grundbog til falkonerprøven

**Vejledning
For
Falkonerer**

Foto: Søren Skarby

INDHOLDSFORTEGNELSE

INDHOLDSFORTEGNELSE	2
INDLEDNING	3
FODRING	4
FODER	4
GREJ	6
DAGLIG HÅNDBTERING	10
FÆLDNING	10
VOLIÈRER OG LUFTEPLADS	12
SYGDOM	14
TRANSPORT	18
INDEN MODTAGELSE AF FUGLEN	19
TRÆNING AF LANGVINGER	20
TRÆNING AF KORT- /BREDVINGER.	25
BORTFLØJNE FUGLE	29
SPORINGSUDSTYR / RADIO- ELLER GPS-SENDER	30
MEST ANVENDTE ARTER TIL FALKEJAGT.	31
NYTTIGE ADRESSER:	35
LITTERATUR:	36
FALKONERKNUDEN	37
SKRIFTLIG PRØVE TIL FALKONERJAGTTEGN	38

INDLEDNING

Rovfugle menes at have været holdt af mennesket i ca. 4000 år. Beviseligt har man holdt rovfugle i Skandinavien i den yngre jernalder (Kilde: - Jakt med dresserad rovfågel i Sverige under yngre järnalder - af Maria Vretemark).

I vore dage praktiseres falkoneri, som man kalder det, over det meste af verden. Det forbindes typisk med Mellemøsten, men har oplevet en renaissance i især USA. Det er ganske udbredt i Europa, men har dog forholdsvis få udøvere. Det er et fag, der kræver stor indsigt i rovfuglens liv, og det kræver tålmodighed. En rovfugl kan ikke tvinges til at udføre det, falkoneren ønsker. Kun ved positive oplevelser og ved spiselige belønninger kan man få disse prægtige fugle til at samarbejde. Samarbejdet bygger især på tillid. For at opnå den må man vide noget om rovfugle. Dette er en slags manual, hvor der ses nærmere på fodring, faciliteter, træning o.s.v. Men det er ikke nok at læse om det. Man skal have kontakt med en falkoner, og sidenhen kan man, hvis man ønsker at erhverve en rovfugl, støtte sig til dette hæfte. Der findes en del litteratur på engelsk og tysk. Se litteraturlisten bag i hæftet.

En falkoner skal have indsigt i mange ting. Man skal vide en hel del om rovfuglens biologi, skal kende til forskellige foderremners næringsværdi, skal kunne arbejde med læder og vide noget om vind- og vejrforhold. Falkoneri kræver, at man tilsidesætter mange ting i sit liv, i hvert fald i flyveperioden. Man kan ikke pludselig tage på ferie. Hvem skal passe fuglen? Det skal være en, der har kompetence til det. Man fraskriver sig mange ting, men selvfølgelig er der også meget, som opvejer det. Når man er ude med fuglen, ser den flyve højt og nyde at få luft under vingerne for derefter at vende tilbage til falkoneren, det er en helt speciel fornemmelse.

Falkoneri er både afsavn og glæde. Hvis du føler, at du kan gå helhjertet til opgaven at sørge for en rovfugl og give den de bedst mulige kår i hele dens levetid, dvs. 15-20 år for de fleste rovfugle, så er falkoneri måske noget for dig.

FODRING

En rovfugls foder består af rådt kød. Kødet skal være friskt. Fjer, pels, knogler og sener bør også indgå som en del af foderet. Rovfugle bruger dette til at rense kroen med, idet de gylper mellem 12-24 timer efter spising. "Gylpbollen" består af pels/fjer, som er dækket af et lag slim. Fjer, knogler og sener bør gives mindst 2 gange om ugen. Ved fodring med ikke-parteret bytte er det en god idé at fjerne indvolde, idet disse kan være inficeret. Undgå at fodre med noget, der er skudt med hagl – brug kun vildt skudt med riffel. Fragmenter af hagl kan skære fuglen indvendig. God hygiejne ved fodring er vigtig. Hav rene hænder, ren taske, rent skærebræt og kniv o.s.v.. Man bør aldrig fodre med kød, der har været frosset mere end én gang. Fugle i volièr bør ikke overfodres, således at de bliver fede. En fed rovfugl er ikke en sund rovfugl.

FODER

DAG-GAMLE KYLLINGER

Er nemme at få fat i og relativt billige. Man bør ikke fodre kun med disse, men supplere med noget med fjer, knogler og sener. Daggamle kyllinger er gode som grundfoder, men man bør også fodre med noget mere kraftigt kød. Daggamle kyllinger har stadig noget æggeblomme tilbage, som rovfuglen ynder at "drikke". Æggeblommen giver også vokshuden og fødderne på fuglen en mere stærk gul farve. Desværre laver blommen som regel et værre svineri, som klistrer handsker og falkelokke til. Man kan eventuelt fjerne blommen på de kyllinger, man bruger på lokken og til fodring på hånden.

Ved nedfrysning af daggamle kyllinger skal man være yderst forsigtig og omhyggelig. De skal vendes i fryseren for ikke at "brænde sammen" og rådne, da de udvikler en utrolig varme. Har man mulighed for at lægge kyllingerne på et koldt gulv i et køligt rum (og selvfølgelig i skygge), kan man på den måde køle dem ned, inden de kommes i fryseren. Frys dem i lag, i stedet for i en stor klump.

VAGTLER

Er virkelig godt foder. De indeholder godt med proteiner, fjer og knogler. De er ret dyre, men har man tid og plads til at opdrætte vagtler selv, kan det nemt lade sig gøre.

KANIN

Kanin har en lav næringsværdi, hvilket kan ses på det lyse, blege kød. Derfor skal man fodre med en større mængde kaninkød for at opnå samme vægt som en fugl, der er fodret med f.eks. vagtel eller oksekød. Man bør ikke kun fodre med kaninkød, slet ikke til en aktiv, lille fugl som f.eks. spurvehøg eller dværgfalk.

HARE

Harekød er kraftigt, så man skal her være opmærksom på mængden af kød, der fodres med.

ROTTER OG MUS

Gnavere indeholder en stor del protein. Det er nemmest at skaffe mus og rotter fra laboratorier eller hos evt. forhandlere, der oftest sælger til folk, der har slanger og krybdyr. Til små falke, som har brug for megen energi gennem deres foder pga. hurtigt stofskifte, er mus ideelt. Fugle, der er vant til hovedsagligt at få kylling, kan være svære at få til at spise gnavere.

Mus får ikke fjernet indvoldene. Disse indeholder visse sporstoffer, som er gode for fuglen, og er derfor udmærket som grundfoder.

HØNSEFUGLE

(fasaner, agerhøns osv.)

Disse er udmærket foder. Der er godt med fjer og knogler, og kødet er kraftigt (mindst hos fasanen).

DUER

Duer bør have været frosset ned, inden de gives til rovfuglen. Hoved, kro, gump og indvolde skal fjernes. Grunden til disse forholdsregler er, at duer kan bære på en sygdom (trichomoniasis), der kaldes "gul knop"; men er man omhyggelig med at behandle duerne som ovennævnt, er de meget kraftigt og proteinrigt kød.

RÅGER, KRAGER OG SKADER

Næringsmæssigt kan det sammenlignes med oksekød, og det har ikke den helt store indvirkning på fuglens flyvevægt.

VANDHØNS

(blishøne)

Meget kraftigt kød, som kun bør gives til en fugl, der er kommet for langt ned i vægt. Gives det til en fugl i flyvekondition, vil vægten stige drastisk. Hoved, kro, indvolde og skindet (som er fedtet) bør fjernes. Ved fodring af en syg fugl skal man kun give brystkød.

INDRE ORGANER

Lever kan bruges til en syg fugl, da det er rigt på jern og andre mineraler. Det kan nemt skæres ud i små let-fordøjelige stykker. Hjerte har en meget lav næringsværdi. Andre organer bør ikke bruges som foder.

SENER, KNOGLER ETC.

Dette gives bedst v.h.a. f.eks. en vinge fra due, hønsfugl, and ell. lign.. Fuglen opbygger sine muskler i arbejdet med at få små stykker kød revet løs fra senerne og knoglerne. Det er særligt godt for en ung, ikke-færdigtrænet fugl som beskæftigelse, f.eks. når den introduceres for nye omgivelser og i øvrigt giver det et flot næb p.g.a. det naturlige slid. Man kan drysse en smule fint strandsand på en fugtet vinge, for at give et ekstra slid, hvis fuglens næb er blevet for langt.

GREJ

Der bruges forskellige siddepladser, afhængig af hvilken rovfugl man har: Falke og ørne sættes på blok. Andre arter sættes på bue.

BLOKKEN

Blokke ses i alle afskygninger; men en vigtig ting er, at fuglen ikke skal kunne svine den til. Det opnås bedst, hvis blokken er bredest foroven og smallest forneden.

Under blokken er der monteret et spyd, der kan skubbes i jorden.

Omkring spyddet er en ring, hvortil man tøjrer fuglen. Ringen vil følge med rundt, når fuglen bevæger sig og forhindrer, at remmen vikler sig omkring spyddet. Der må gerne være en rund plade halvvejs ned ad spyddet, så blokken har en vis højde, når den sættes i jorden.

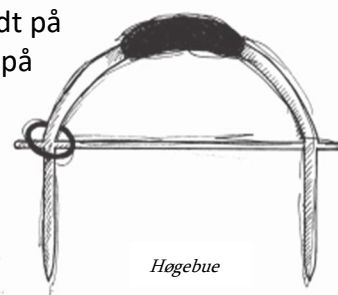
Det er yderst vigtigt, at blokken passer til den størrelse falk, man har. Er blokken for lille (eller skoene på fuglen for lange), kan man risikere, at fuglen får en rem på hver side af blokken. Dette må aldrig ske! Fuglen kan komme til skade eller i heldigste fald ødelægge sine halefjer. Det er herved en fordel, at blokken har et frit stykke spyd i stedet for at nå helt ned til jorden.

Falkeblok

BUEN

Den er som regel lavet af metal med to pigge til at stikke i jorden. Midt på buen skal der være f.eks. læder viklet omkring, som fuglen kan sidde på og gribe fast i. Køber man en bue hos en forhandler, er alt dette som regel i orden. Ringen, fuglen tøjres til, skal være stor nok til at kunne nå over buen og dens beklædning. Højden på buen skal passe til fuglen, så halen går fri af jorden.

Høgebue

VÆGT

Da fuglens vægt betyder meget m.h.t. flyveevnen, er det nødvendigt med vægtkontrol. En gammeldags balancevægt monteret med en siddepind er god. En gammeldags brevvægt er for usikker. En elektronisk vægt af god kvalitet er udmærket. Den bør kunne veje med 2 grams nøjagtighed, specielt hvis man har små fugle som f.eks. spurvehøg og dværgfalk. En vægt med 5 grams nøjagtighed kan bruges til de større fugle.

BAD

Karret bør have en god størrelse og dybde, der passer til fuglen. Bredden skal være på mindst det halve vingefang, og dybden bør være sådan, at vandet når fuglen op over tarsen.

Vandrefalk ungfugl tørrer fjerene efter badet

HANDSKER

Det er hårdt arbejde at lave en handske selv.

I første omgang er det lettest at købe en færdig handske hos en forhandler. Prisen ligger på ca. 400-500 kr.

I øvrigt bærer falkoneren altid sin fugl på venstre hånd (med mindre man er venstrehåndet), for på den måde at have højre hånd fri til at bruge. Ofte er der monteret en sejlring, hvortil man kan binde f.eks. langremmen. Dette er tænkt som en ekstra sikkerhedsforanstaltning, især for novicen.

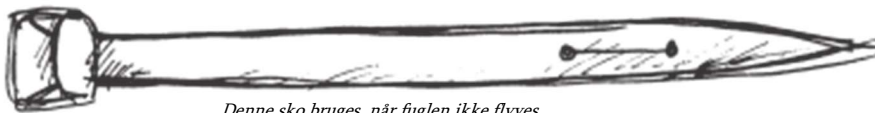
SKO

Læderremme om fuglens ben kaldes sko. Der er forskellige typer. Der er den traditionelle sko, og der er de såkaldte "Aylmeri-sko". Sidstnævnte er manchetter omkring fuglens ben, hvor man kan sætte en læderrem (sko) igennem en sejlring.

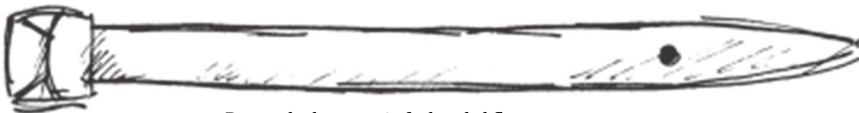
Hos høge især bør manheten være bred, da høge har lange, tynde ben. Den brede manchetter vil støtte benet. Når fuglen ikke er ude at flyve, bruger man sko med slids (til drålen). Når fuglen skal flyves, skifter man til sko uden slids.

Manchet

Denne sko bruges, når fuglen ikke flyves

Denne sko bruges, når fuglen skal flyves

Læderet, som skoene laves af, skal være stærkt og alligevel smidigt.

Enhver falkoner bør kunne lave sko til sin fugl, da de af og til skal skiftes. Når man skærer remme, skal man være opmærksom på at skære på tværs af den retning, læderet strækker, ellers vil de færdige remme give sig for meget.

Remtil bjælde

REMME TIL BJÆLDER

Bjælder monteres på fuglens ben v.h.a. nogle tynde læderremme. Dette bør falkoneren selv kunne gøre. Disse remme skal altid placeres over skoen. Skoen skal altid være nederst, fuglens evt. ring altid øverst på tarsen. Hvis der er knap med plads på benet, monteres bjælden på det ben, der ikke bærer en ring.

BJÆLDER

Bjælder købes hos en forhandler. Der er flere slags, og ikke alle er lige gode. "Lahore" bjælder fra Pakistan er billige, men holder oftest kun en enkelt sæson. "Asborno" bjælder fra U.S.A. er nogle af de bedste, men de er til gengæld ret dyre. Man kan montere bjælder på fuglens hale, hvilket mest bruges til høge, da de "vrikker" med halen, når de sætter sig i et træ. Til halemontering bruges den mindst mulige bjælde. Det er en god ide at montere et lille skilt med tlf.nr. Skulle fuglen flyve væk, findes ejeren v.h.a. dette.

Bjælde

LANGREM

Mest brugt i dag er nylonliner, som købes i ruller hos en skibsproviering. Remmen skal have en passende længde. Den afpasses tildels efter det, fuglen skal sidde på. Sidder den på blok, skal der være rem nok til, at fuglen, hvis den flyver af, kan nå jorden, selv om remmen ligger ind over blokken. En rem på godt 1 meter plejer at være passende. Man binder en knude i den ene ende af linen. Derefter brænder man knuden, så linen ikke trævler op. Læder kan også bruges, specielt hvis man har en fugl, der vil bide i remmen. Læder kræver dog pleje i modsætning til nylon. Ved jævnligt at smøre læderfedt eller -olie på og ellers regelmæssigt gennemgå remme, kan man sagtens bruge læder.

Stopknode på læderlangrem

DRÅLER

Drålen er en slags svirvel. Den skal forhindre remmene i at sno sig. Dråler købes bedst hos en forhandler af falkonerudstyr, da disse dråler er specielt lavet til formålet.

Montering af dråle

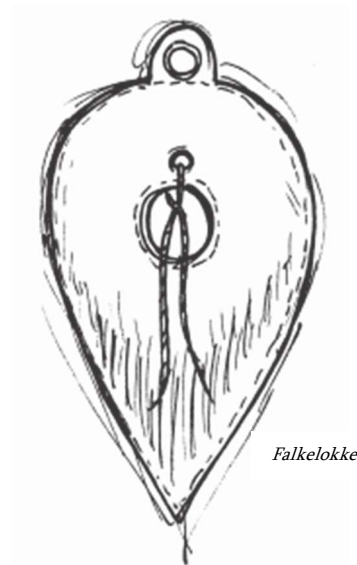
LINE

En lang line bruges til fuglen, inden den er klar til at flyve frit. Linen kan være 20-30 m. og bør være lavet af nylon og ikke være for tyk. Den bindes til en tyk pind, som fungerer som håndtag og til at vikle linen om, når den ikke er i brug. Det gøres i øvrigt bedst i "ottetaller". I den anden ende kan monteres en lille, let karabinhage, men det er bedst at binde selve linen til skoene (f.eks. med falkonerknuden). Hvis man vælger at bruge en træpind som håndtag, skal man gøre sig klart, at der skal holdes godt fast. Som et fornuftigt alternativ kan et stykke jern på 200-300g bruges. Det vil fungere både som håndtag og lod.

LØKKE OG DUMMY

Lokken er en attrap, der skal forestille et flyvende bytte. Der er forskellige typer, men de to mest almindelige skal nævnes her.

Læderattrappen består af en slags pude eller pose med sand i. Sandet giver lokken vægt. På denne lokke bindes en vinge og noget kød, for hver gang fuglen flyves.

Falkelokke

Den anden type lokke består af et par tørrede vinger lagt "ryg" mod "ryg". Det kan f.eks. være vinger fra det vildt, man ønsker at jage med sin fugl. Vil man jage hønsefugle, kan man binde vinger fra en agerhøne sammen osv.. Der skal være en snor til at binde kød fast med, og en dråle eller lille svirvel (f.eks. fra fiskegrej) skal sikre, at remmen til lokken ikke tvinder. Denne rem eller line bør bestå af flettet eller snoet bomuldsline. Det er mest skånsomt for hænderne. Til høge, våger og ørne bruger man ofte en harelignende attrap. Man kalder det en "dummy" (eller kaninlokke). Den laves nemt ved at tage en lærredsdummy til en retriever, her binder man kanin- eller hareskind omkring, tilføjer en hvid kaninhale (til at fange fuglens blik med), og "dummy'en" er færdig. Dog skal man montere et par snore i "hovedenden", hvor kød skal bindes på. Fuglen skal nemlig lære at tage fat i den rigtige ende.

Hætter

Der findes forskellige hættetyper bl.a. den arabiske, den hollandske og den anglo-indiske. Den sidstnævnte har specielt god plads omkring fuglens øjne, og den har en relativ stor næbåbning. Det er en hættetype, som er nem at lave selv.

Anglo-indisk hætte.

DAGLIG HÅNDBETING

Hver morgen tager man sin fugl på hånden, idet man samtidig checker remme. Trænger de til lidt læderfedt, må man smøre dem godt for at øge deres smidighed og holdbarhed. Med fuglen på hånden laver man ligeledes et hurtigt check, om alt er, som det skal være. Det er vigtigt, at man er klar over, hvordan en rask henholdsvis en syg fugl ser ud. (Se nærmere i kapitlet "Sygdom").

Fuglen sættes ud på luftepladsen og tilbydes et kar med frisk vand. Dette er vigtigt, selv om man måske har indtryk af, at fuglen ikke vil bade (nogle arter bader mere end andre), for nogle fugle vil gerne drikke vand. Skal man på arbejde eller væk i et ærinde af længere varighed, må man have en anden til at flytte fuglen i løbet af dagen, så den ikke udsættes for den varme middags- og eftermiddagssol. Ellers må man sikre sig, at fuglen sidder i skygge fra midt på dagen og frem til aften enten ved hjælp af placeringen eller ved at lave skygge med f.eks. en presenning eller et læskur.

Hvis fuglen efter et par timers luftning endnu ikke har badet, kan man bruse den over ganske let ved med en vandslange og tommelen på enden af vandslangen at give "en let regn". Det gavner fjerdragten. Hvis den f.eks. har lidt blod på fjerene efter et måltid, så er det en god idé at bruge vandslangen vel at mærke, hvis det er en fugl, der sjældent bader.

Fuglen skal vejes hver dag umiddelbart inden flyvning. Vær opmærksom på, at fuglen skal have gylpet, inden den vejes, da vægten ellers vil være ukorrekt. Som regel går der 12-14 timer fra sidste måltid til fuglen gylper. Den skal have gylpet, inden den flyves. Efter endt flyvning skal fuglen sættes på sin plads, for at den kan fordøje i fred og ro.

Ved at føre en journal over fuglens flyvevægt, præstationer, vejrtype osv. får man en god oversigt over, hvornår den har gjort det godt, og på hvilken vægt den flyver bedst. Vejningen af fuglen er yderst vigtig, da det er en hjælp og rettesnor til at få gode flyvninger med fuglen, og samtidig kan man holde fuglen i topform. En fugl skal have mere foder i koldt vejr end i varmt vejr for at holde en given vægt, da den i koldt vejr skal bruge energi på at holde varmen. Det, man fodrer med, har stor indvirkning på vægten. Rødt, næringsrigt kød får fuglen til at veje mere end lyst, næringsfattigt kød. Dvs. at man kan fodre med større mængde lyst kød end rødt kød for at opnå en given vægt. Men man skal ikke kun fodre med det lyse kød. En gang imellem skal fuglen fodres fuldstændig op og så må man evt. undlade at flyve i et par dage.

En god vane at lære sig er at holde øje med fuglens klatter. Falke klatter rundt omkring siddepladsen, hvorimod høge, våger og ørne nærmest "spuler" deres klatter ud. En sund fugls klatter er hvide med mørkebrun/sort midte. Er klatten brunlig, kan det skyldes fodring med daggamle kyllinger, hvor æggeblommen farver. Grønlig klatter viser, at der ikke er mere føde i "systemet". Hvis klatterne i en længere periode er grønlig, kan fuglen være syg. Hvis der er blod i klatterne, kan det skyldes orm, men det er en god idé at samle en smule af afføringen og lade en dyrlæge checke den. Man bør give sin fugl ormekur mindst en gang om året, typisk når fuglen tages ud efter fældning.

FÆLDNING

Rovfugle fælder 1 gang om året (ørne strækker fældningen over mindst 2 år). Fældningen begynder ca. omkring marts og strækker sig over 5-6 mdr. Under fældningen skal fuglen fodres

Vejledning for falkonerer

rigeligt, da den har brug for ekstra protein til at fuldføre fældningen og til gendannelse af nye fjer. Det mest almindelige er, at man sætter sin fugl i fælderum (volière) og lader den sidde i den tid det tager at skifte fjer. På den måde slider det ikke så hårdt på fuglen, som det ville have gjort på den frie vildtbane, hvor fuglen skal jage, passe unger, fælde osv. Øgningen af antallet af lyse timer og fodring med rigeligt og næringsrigt kød fremmer fældningen. For næringsfattigt kød samt for små rationer vil sinke fældningen.

Det er ønskeligt, at fældningen er færdig (specielt sving- og halefjer) så hurtigt som muligt, ideelt midt i august. Fældningen er tilrettelagt således, at hunnen hovedsageligt fælder, mens hun ligger på reden, hvor hannen spreder sin fældning over længere tid. I naturen står hannen som regel for jagt og fodring af hunnen, mens hun ruger. Når hun er et godt stykke henne i fældningen, er ungerne så store, at hun lejlighedsvis kan forlade dem for at hjælpe med jagten. I øvrigt fælder fuglene symmetrisk for hele tiden at bevare flyveevnen.

Fuglen er klar til at flyvetrænes, når de yderste håndsvingfjer og halefjer er skiftet. Opstart af fuglen kræver en kort træning og genopfriskning af fuglens kundskaber, hvorefter man reducerer vægten lidt og slipper fuglen løs. Inden fuglen tages ud, er det tilrådeligt at skære ned på foderet, så fuglen taber lidt i vægt. Derefter tages den ud til genoptræning og husk, at dens kondition på dette tidspunkt skal bygges op. Fuglen skal højst sandsynligt flyves på en lidt højere vægt end det foregående år som ungfugl. Men inden man når så vidt, er det vigtigt, at fuglen under fældningen har fuldstændig ro i sit fælderum, da enhver forstyrrelse af større grad kan resultere i mærker på de nye fjer, som svækker dem. Foderrationen afpasses således, at fuglen spiser op hver dag. Der må ikke ligge rester, i så fald skal de fjernes. **En fed fugl er ingen sund fugl.**

Når nye fjer kommer ud, er de omkranset af en hvid hinde, der indeholder blod. På dette tidspunkt er fjerens utrolig sårbar, og fuglen tages først ud af fælderummet, når den er "tør", dvs. Når denne hvide hinde er væk. Igen taler man her kun om halefjer og håndsvingfjer.

En god ting er at samle de gamle fjer og gemme dem til evt. reparationer. Hvis fuglen i løbet af flyvesæsonen knækker en fjer (halefjer/svingfjer), bruger man en af de fældede fjer til at reparere med. Man finder en matchende fjer (farve, bredde, placering) så klipper man den skadede fjer lige over bruddet, så man har et rent snit. Så passes reparationsfjeren til i længden d.v.s den klippes af, så den samlede længde svarer til den manglende fjer. Fjeren limes, idet man har en lille nål eller anden metalsplint (helst kantet, da en rund nål vil rotere i fjeren). Der puttes lim på den ene halvdel af nålen, som derefter skubbes op i reparationsfjerens skaft. Herefter puttes lim på den anden halvdel, som nu stikker ud af fjeren, for så at blive skubbet på plads op i den brækkede fjer. Der skal to til denne lille aktion. En holder forsigtigt fuglen, som har fået viklet et viskestykke eller tørklæde omkring sig for at skåne fjerdragten. Den anden udfører reparationen. Det er en idé at adskille den brækkede fjer fra de andre fjer ved at lægge et A-4-ark mellem den og de andre. Det letter arbejdet en del.

Hvis fuglen har bøjet en fjer (oftest halen), men endnu ikke knækket den, kan man rette fjeren igen ved at dyppe den i næsten kogende vand i få sekunder. Det vil rette fjeren ud. Vær her opmærksom på, at fjeren ikke har godt af denne "kogning" flere gange i træk. Det svækker den. Nogle falkonerer klipper næbet på deres fugl, hvis det er blevet for langt. Gør man det, må man slibe det lidt, for at det ikke skal blive stumpet. Det ideelle er gennem foderet, dvs. knogler og sener, at sikre et godt slid på fuglens næb. Smid evt. lidt fint strandsand på foderbrættet. Det vil slibe næbet naturligt til.

VOLIÈRER OG LUFTEPLADS

Inden anskaffelse af en rovfugl skal man have bygget en passende voliere. Der findes nogle retningslinier for volierens størrelse og indretning.

Målene i meter er som følger:

Anvendeligt til:	Længde	Bredde	Højde
Små falke, Små høge	3M	2M	2,5M
Store falke, Store høge	5M	3M	3M
Ørne, gribbe	8M	5M	3M

Mindst 1/3 af volieren bør være overdækket med minimum én siddeplads under. Der skal være flere muligheder for fuglen for at vælge siddeplads. Det er altså ikke nok med bare én pind. Lægter polstret med Astro-Turf, kokosmåtte og naturlige grene i forskellig tykkelse bør forekomme samt evt. en stub i bunden af volieren. Der bør være et kar med vand og 1-2 redehylder sættes op, hvor man ønsker et ynglende par. Bunden kan være naturligt bunddække som græs og anden vegetation, men det bør af og til klippes ned, så fuglen kan komme ned til karret. Grus, sand eller perlesten er også velegnet og skal rives jævnlgt undtagen i fældeperioden, hvor man skal undgå al for megen uro i volieren.

Vandrefalk i voliere

Vejledning for falkonerer

Volieren bør have faste sider og tråd foroven. En voliere af tråd er ikke ideel, da fuglen kan finde på at flyve imod og dels skade hale- og vingefjer, dels vokshuden over næbet. Under kapitlet om udstyr nævnes blokken til falke og ørne og buen til høge og våger. Der ses der nærmere på udformning og anvendelse. Her skal kun nævnes den lufteplads, hvor man benytter blok og bue. Det ideelle underlag på en lufteplads er græs.

Pladsen bør have en fast bagvæg (evt. også gavlene) og en åben front (tråd). Den bør overdækkes med tråd eller net, eller man kan vælge at lade noget af luftevolieren være overdækket med fast tag (f.eks. med henblik på skygge). Men man skal tilstræbe at sikre fuglen mod indtrængen i volieren af f.eks. fremmede hunde, katte, vilde duehøge etc. Ligeledes skal fuglen skånes mod stærk sol, blæst og regn i større mængder. Fuglen har kun godt af en gang imellem at få lidt regn på sig. Det giver en flot fjerdragt, men selvfølgelig skal den ikke udsættes for det værste uvejr. I flyvesæsonen har fuglen godt af den daglige håndtering til og fra sin natlige siddeplads, hvad enten det er volieren eller et indendørsrum. Daglig kontakt er vigtig for at bevare den altafgørende tillid mellem fugl og falkoner.

Eksempel på luftevoliere

SYGDOM

Nogle bestemte tegn viser, om fuglen er sløj, og disse er meget vigtige at kende for falkoneren. Fuglen kan have alle disse tegn eller kun nogle af dem, men at kunne kende en sund fugl er lige så vigtigt.

Sund fugl:

- store klare øjne
- stor opmærksomhed overfor bevægelse
- fjerpleje
- bad (for de arter, der ynder dette)
- sidder på et ben
- let oppustede fjer hos den afslappede fugl
- normal afføring (sort/hvid)
- normal appetit
- hos høge: "logren" med halen, når fuglen har sat sig til rette

Syg fugl:

- vægttab
- manglende appetit (med mindre fuglen er fodret meget godt op)
- ændret afføring (se under "Daglig håndtering")
- ændret gylp
- opkast
- manglende videreførsel af mad fra kroen til kirtelmaven
- unaturligt, meget oppustet fjerdragt, specielt tydelig ved nakke og ryg
- "små", "søvnige" øjne (dog kan en afslappet, rask fugl knibe øjnene sammen)
- vil ikke sidde på et ben
- undgår at bevæge sig
- vil evt. ligge ned (en rask fugl kan godt lægge sig i græsset en solskinsdag)
- hængende vinger (undtagen efter bad, hvor fuglen lader fjerene tørre)
- ændret åndedræt
- kramper

Ved ændret adfærd og mistanke om sygdom er det en god idé at kontakte en erfaren falkoner og så derefter kontakte en dyrlæge. Meget få dyrlæger ved noget om rovfugle, men enkelte herhjemme har dog nogen erfaring.

Hvis fuglen er svag kan man hurtigt tilberede noget rødt kød f.eks. due, agerhøne eller vagtel. Det rene brystkød skæres fra, og der drysses evt. lidt druesukker derpå.

Nogle fugle vil øjeblikkeligt kunne smage, at der er puttet noget på kødet, for derefter at spytte det ud. Man må forsøge sig med diverse tricks for at få det lokket i dem. Skær det evt. i små bidder, hvis falcken ikke vil spise af det selv. Har man mulighed for at give fuglen en nyslagtet vagtel eller lign., hvor der stadig er godt med blod i, og hvor kødet endnu er lunt, så er det en god idé.

Men kontakt hurtigst muligt en erfaren falkoner for hjælp. Den syge fugl skal placeres lunt og mørkt, så den bruger så lidt energi som muligt, og den må ikke få foder, der kræver, at den skal gylpe, da det også vil kræve energi fra fuglen. Altså som før nævnt fodres kun med rent kød. Det kan være en fordel i nogle situationer, hvor fuglens tilstand er kritisk, at fodre med lyst kød, da det hurtigere fordøjes. Her gælder det, at små måltider serveres ofte, d.v.s. så snart fuglens kro er tom.

Rovfuglesygdomme

Her gælder devisen: Det er bedre at forebygge end at helbrede. Sørg for så god en hygiejne som muligt. Dette gælder ikke kun det sted, hvor fuglen sædvanligvis er anbragt, men også for den føde man giver sin fugl. På grund af sin udvælgelsesfunktion i naturens kredsløb er rovfugle mindre modtagelige for sygdomme, som de ellers kunne få fra deres byttedyr. Det kan dog ske, at en uforsættlig nedgang til en dårlig kondition kan svække fuglens almenbefindende, så den bliver mere modtagelig for parasitter.

Hygiejne

Den vildtlevende rovfugl kommer så godt som aldrig i berøring med sine ekskrementer. Dette kan ske for jagtfugle, da de holdes på et relativt begrænset område. Det er derfor meget vigtigt, at siddemuligheder og foderbrædt i fælderum eller opdrætsvoliere er anbragt således, at fuglen ikke sviner sig til. Dette skal man også tage hensyn til ved anbringelse af badekar. Hvorfor er disse foranstaltninger så vigtige?

Fuglen udskiller med ekskrementerne parasitter eller afledte former heraf, som for videre udvikling behøver en "mellemvært", men som også til dels uden en sådan kan inficere deres "vært" igen. Dette sker, når fuglen får kontakt med egne ekskrementer og genoptager sygdomskimen via føden.

Det er vigtigt - ikke kun for fuglens almenbefindende, men også ud fra et hygiejnisk synspunkt – at der sker en naturlig udrydelse af kim ved hjælp af UV-stråler og regn. Det vil sige, at sol og regn bør have indvirkning på fuglens opholdssted.

Føde

Som allerede nævnt, er den sunde rovfugl immun over for mange sygdomskim, som kan overføres til den via føden. Alligevel skal man f.eks. ikke bruge duer, som man ved er syge, til føde.

Hvilke sygdomme kender man hos rovfugle?

1. Infektions sygdomme
2. Parasitangreb
3. Mangelsygdomme
4. Kvæsteler (brud eller indre kvæstelser)

Vejledning for falkonerer

Infektionssygdomme

a) Salmonellose

Ved fodring med f.eks. duer kan sygdomsvækkeren overføres til fuglen.

Symptomer:

Akut tarmbetændelse, ekskrementerne er slimet til, vandede og af grønlig-gul farve.

b) Tuberkolose

Fjerkrætuberkolose overføres almindeligvis fra fugl til fugl. Især gennem duer, krager og fjerkræ, men også fra rovfugl til rovfugl.

Symptomer:

Afmagring, ligevægtsforstyrrelser. Misfarvning af vokshud. Hyppig knudedannelse på overlåret. Men også vækster i mavesækken, som man ikke kan konstatere udefra.

c) Sårinfektioner

Kan fremkaldes gennem ydre skader. Som f.eks. ved bidsår eller ved gensidige skader ved kamp om byttet.

Symptomer:

Ser syg ud, væskende sår med blålig eller grøn-gul misfarvning omkring sårrandene.

d) Trichomoniasis

Overføres hovedsagligt via inficerede duer og her især på unge fugle.

Symptomer:

Osteagtig, gul belægning på næbbets og svælgets slimhinder. Kan også være i spiserøret og i kroen. Væksterne hindrer fuglen i at optage føde (synkebesvær).

e) Aspergillose

Er en skimmelsvampesygdom. Den fremkaldes, hvis man holder fuglen i urene og fugtige omgivelser.

Symptomer:

Åndenød og afmagring fremkaldt ved angreb på vejrtrækningsorganerne, især lunger.

Parasitangreb

Her skelnes mellem parasitter, som lever på værtsdyret (Ektoparasitter) og parasitter, som lever i værtsdyret (Endoparasitter).

a) Ektoparasitter:

1. Mider
2. Lus
3. Fjermider
4. Lopper
5. Blodmider
6. Tæger

Fjerpleje er vigtigt, her en vandrefalk ungfugl.

b) Endoparasitter

1. Spoleorm
2. Hårorm
3. Tarmigler
4. Rundorm
5. Luftrørsorm

Ektoparasitter kan nemt konstateres, da f.eks. fjermitter gerne bevæger sig rundt på fjerene. Endoparasitterne kan for det meste kun konstateres ved at undersøge ekskrementerne i et laboratorium.

Mangelsygdomme

Her drejer det sig om mangel på vitaminer og mineraler, som organismen behøver. Ved fodring med korrekt, naturlig føde opstår der ingen mangler, fordi vitaminer og mineraler tilføres regelmæssigt.

Kød fra store slagtedyr - især indvolde - er ikke egnet som permanent føde for rovfugle.

Kvæstelser

Kvæstelser opstår af forskellige grunde.

Forkert opholdsmåde

Hvis jagtfuglen anbringes på en blok eller bue i jagtsæsonen og i et fælderum i fældningstiden, opstår kvæstelser sjældent.

Hvis der er tale om brud, skal fuglen straks anbringes i et mørkt rum, for at undgå unødige bevægelser af det skadede led. Ved benbrud skal skoen fjernes.

Vingebrud

Hvis bruddet ikke lige netop er i hængselledet eller i umiddelbar nærhed heraf, kan man ved rigtig forbindelse eller fastsømning af knoglen sørge for at fuglen kommer til at flyve igen. På grund af den hurtige kallus-binding er det dog ikke tilrådeligt selv at forsøge at klare skaden, men straks tage til dyrlæge.

Benbrud

Her kan skaden klares ved hjælp af skinner og forbindinger. Man skal ikke selv eksperimentere, men lade dyrlægen tage sig af det.

Tykke fødder

Også kaldet ligtorn eller fodbaldesvulst (på engelsk: bumble foot) opstår på grund af forkert pasning af fuglen. Hvis en fugl f.eks. sjældent flyves og hele tiden holdes på blokken (hvilket ikke burde forekomme hos falkonerer), så opstår der fare for dannelse af fodbaldesvulster på grund af mangelfuldt stofskifte og for høj kropsvægt.

Vokshud

Skader på vokshud sker mest på grund af forkert pasning. Rovfugle, som holdes bag trådned, beskadiger over kortere eller længere tid næbbets vokshud ved hele tiden at flyve ind i gitteret. Fælderum eller opdrætsafdelinger bør derfor kun være åbne foroven, eller åbningerne fortil eller til siden bør være forsynet med rundstokke af træ.

TRANSPORT

Under transport bør fuglen hættes eller sættes i en kasse. Med hætte på kan fuglen sidde på en stub eller, hvis der er flere fugle på en træramme. (Det, der på engelsk kaldes en box cage). Den består af en ramme af træ, polstret med gulvtæppe (uden løkker) øverst på kanten. Så har fuglen noget at gribe fat i, og den kan under kørsel holde balancen ved at støtte med halen mod siden af rammen. Et hul laves på hver side af rammen, hvortil man kan binde fuglen. Den skal kun have skoens længde som bevægelsesfrihed. Der kan sidde 4 fugle på sådan en ramme (dog flere afhængigt af rammens størrelse). Det er oftest falkene, man transporterer sådan. Men man skal være opmærksom, når en fugl sidder hættet på denne måde. Hvis den ikke har gylpet, inden den er blevet hættet må man ikke lade den sidde alene, og man skal kunne komme til den øjeblikkeligt for at fjerne hættet. Man bør også undlade at fodre sin fugl lige inden, den skal med i bilen.

Man kan også anbringe fuglen i en dertil indrettet transportkasse. Fordelen er, at man kan lade fuglen sidde uden hætte under transporten uanset hvor langt, man skal køre. Normalt bruger man kassen til høge, da de sjældent hættes. Ved brug af transportkasse skal man være opmærksom på, at fuglen kan bøje eller brække fjer.

Det mest almindelige for falke er specielt over kortere afstande at rejse på den før nævnte "boxcage".

Har man mange fugle med ud i terrænet, kan man sætte dem på en "Fieldcage", også kaldet en falkebåre, som er en stor ramme.

Fieldcage" (Falkebåre)

INDEN MODTAGELSE AF FUGLEN

Inden modtagelse af fuglen er der forskellige ting, der skal være i orden. Man skal have det fornødne udstyr, volieren skal være færdig og man skal have styr på, hvor man får foder fra. Man skal være i stand til at binde falkonerknuden, og man skal have en erfaren falkoner til disposition, så man altid kan få råd og hjælp. Man kan evt. øve sig i at sætte drålen i et par sko, så man ikke behøver at fumle, når man engang har fuglen på hånden. Udstyret bør være klart, inden fuglen ankommer. Man bør have følgende parat:

- Bue eller blok (til indendøre og til udendøre)
- Langremme (gerne nogle stykker)
- Dråler (den der bruges + en ekstra)
- Bjælder
- Taske og handske
- Lokke (og dummy til kort- og bredvinger)
- Lang line (ca. 20 m.)
- Hætte (til falk eller ørn)
- Springsudstyr radio- eller GPS-sender
- Transportkasse eller "boxcage"
- Kar
- Vægt + journal
- Grej til reparation af fjer: Kantede nåle ell. lign., kontaktlim, god saks
- Læder af god kvalitet
- Lædergrej: Syl, skalpel, stållineal, skæreunderlag, evt. en god lædersaks, sejlringe, tang til sejlring

Man bør have sikret sig flyveterræn (og jagtterræn), så alt er på plads, når fuglen ankommer. Det er også en god idé at melde sig ind i div. klubber for falkonerer, og man bør på forhånd have fundet en dyrlæge, der har forstand på behandling af rovfugle.

Ved køb af en rovfugl bør man gå efter en ungfugl, der er vokset op hos forældre eller plejeforældre. Den bør være utrænet, altså fuldstændig rå, men udvokset og tør i fjerene. Få helst en erfaren falkoner til at hjælpe med bestilling og anskaffelse af fuglen eller kontakt din klub. Papirerne på fuglen skal selvfølgelig være i orden, og din voliere skal være klar, inden fuglen anskaffes.

Den skal have en fjerprøve. Det gøres af en dyrlæge udvalgt af Miljøstyrelsen. Desuden skal fuglen være forsynet med en lukket ring.

Når der aftales køb af fugl hos opdrætteren så få styr på betalingsbetingelser osv. og spørg evt. om, hvad fuglen har fået at spise det pågældende sted. Man bør skifte foder gradvist, hvis man ikke ønsker at fodre med den type foder, som opdrætteren bruger. Lad opdrætteren fange fuglen i volieren (Det vil han nok gerne selv under alle omstændigheder!). Kig godt på fuglen. Den skal have klare øjne, fjerene skal være i orden, fødderne skal være uden antydning af rødme eller hævelse under fodsålen.

Nogle opdrættere sælger deres fugle med hætte og sko. Hvis fuglen ingen udstyr har på, bør man sætte den i en papkasse med et stykke gulvtæppe i bunden, så fuglen har noget at gribe fast i, når den skal holde balancen under transporten.

TRÆNING AF LANGVINGER

De første dage

Når man modtager sin falk, er det første, der skal gøres at montere remme og bjælder. Man skal være 2 til dette. En holder forsigtigt fuglen, som bør være viklet ind i et viskestykke for at skåne fjerene.

Den anden monterer sko og bjælder, sætter dråle og langrem på og er klar med en hætte. Vær opmærksom på, at få langremmen viklet godt op om en finger, så den er af vejen, hvis fuglen skulle flyve af hånden. Ellers kan man risikere, at den vikler sig ind i langremmen.

Hætning er en af de svære færdigheder at lære sig. Det er ideelt, hvis man har en erfaren fugl at øve sig på. Men som grundregel kan siges, at man skal være rolig og velafbalanceret, og man skal have smidige bevægelser i sit håndled. Man skal holde ved knuden øverst på hætten og ikke omkring hætten.

Når falken har sit udstyr på, hættes den og skal nu vænne sig til at sidde på falkonerens behandskede hånd. Den vil muligvis gribe hårdt fat og puste sig op eller endda flyve af hånden, men så må man stille og roligt hjælpe den op igen. Som regel er der ingen eller få problemer med en langvinge på dette trin. Fuglen vejes med alt udstyr, så man har et udgangspunkt til videre træning. Efter 1-2 timer sætter man sig et sted, hvor der er fred og ro, gerne i et lidt dunkelt rum, og her prøver man så at løsne remmene i hætten en anelse. Dette bør gøres i en jævn bevægelse. Hætten må ikke falde af (derfor kun en anelse løsnode remme). Alligevel skal remmene være løsnet så meget, at hætten kan tages af. Men vent nogle sekunder fra remmene løsnes til hætten fjernes. Ellers vil falken lære at give et kast eller ryk med hovedet, så snart man rører remmene. Vent og fjern så hætten kun lige akkurat så meget at næbbet går fri og lad så hætten glide på plads igen. Vent med at trække remmene, da denne øvelse skal gøres mange gange i løbet af den næste time.

Træk remmene en gang imellem og vent atter nogle sekunder med at fjerne hætten efter at remmene har åbnet den igen. Falken skal lære at "tage" hætten i løbet af de 2 første dage. Er den først blevet halv-tam, inden man begynder tilvæning til hætten, så er det næsten umuligt at lære den det.

Man bør ikke benytte en splinter-ny, dyrt indkøbt hætte til træningen. Falken vil højst sandsynligt klø sig, som en hundehvalp klør sig, når den får sit første halsbånd på. Vær opmærksom på, at hætten skal passe falken, specielt rundt om næbbet. Næb, vokshud og mundvige skal gå helt fri af hætten.

Selve hætetræningen fortsætter som førnævnt. Man lader hætten være af falkens hoved i længere og længere tid. Undgå eller forsøg at undgå at falken flyver af hånden. Sker det alligevel, må man hjælpe den op på hånden igen, hvis den da ikke selv gør anstalter til at flyve op.

De fleste falke er relativt nemme at have med at gøre på dette punkt, men sakere, præriefalke og jagtfalke kan være vanskelige.

Vejledning for falkonerer

Husk ved hætning at tage forsigtigt på hætten, brug jævne, glidende bevægelser, når den sættes på falcken, og når hætten åbnes eller lukkes, hold så falcken tæt ind til kroppen, så dit hoved nærmest er bagved fuglen. Træk lige meget og jævnt i remmene, så hætten ikke kommer til at sidde skævt eller helt falder af. Man bruger højre hånd og tænderne. Hætning er en kunst.

Opbygning af tillid

Efter den første dags hætning skal man se, om man kan få fuglen til at spise på hånden. Man vejer først fuglen, og det foregår med alt udstyr undtagen langremmen (altså med hætte, bjælder, sko og dråle). Fuglen skal altid vejes inden døre.

Vægten noteres i journalen. Herefter sætter man sig et roligt sted med falcken, tager hætten af og tilbyder den kød på hånden. Hvis den efter et stykke tid spiser, er det godt. Det foder, falcken får tilbudt, skal ikke være alt for sejt. Den skal let kunne rive bidder af.

Et godt team efter endt jagt. (Breton og Vandrefalk)

Det første skridt

Man skal gå med falke på hånden nogle timer hver dag, så den vænner sig til fornemmelsen. Men man bør ikke gå med den uhættet. Fortsæt hættetræningen, gerne forskellige steder. Når fuglen sættes over på sin blok eller f.eks. en vægt, løfter man dens hale blidt med højre hånd, holder den hen så bagsiden af benene berøres af det, den skal sidde på og presser ganske let. Så vil den træde op. Ligeledes, når man tager den på hånden, sætter man hånden bag falkens ben, presser let mod dem, og fuglen træder op. Om aftenen, når falke sættes ud på sin plads, tages hættet først af, når det er blevet mørkt. Man skal her undgå at falke flyver af blokken, så derfor skynder man sig ud af volieren. Næste dag, når man skal hente fuglen, vil den højst sandsynligt flyve af blokken og baske lidt, når man nærmer sig. Man skal her skynde sig at tage fuglen op og få den hættet. Så laver man lidt hættetræning og går lidt med fuglen. Senere på dagen vejes den og tilbydes derefter foder.

Hvis falke på nuværende tidspunkt spiser på hånden, kan man forsøge at få den til at træde op på hånden. Midtvejs i fodringen sættes falke på en siddeplads af en slags. Man holder langremmen i højre hånd. Man kan evt. binde langremmen til handsken, hvis der er monteret en sejlring.

Derefter tilbydes fuglen noget kød. Når den hiver i kødet, løfter man hånden en anelse, så den ikke kan få rykket et stykke af. Falke vil så på et tidspunkt sætte sin ene fod op på hånden for at holde kødet nede, så den bedre kan få en bid revet af. Når den ene fod er på plads, løfter man langsomt hånden, og så kommer den anden fod på plads. Dette gentages 5-6 gange. Bagefter sættes falke hættet tilbage på blokken. Når falke træder på hånd, begynder man at øge afstanden, så den først skal hoppe på hånden og senere flyve til hånden. Den skal altid flyves i modvind. Når fuglen flyver til hånden på 5-10 m. med god appel, er der ingen grund til at træne dette længere.

Falke har ikke brug for at træde og flyve på hånd i samme stil som kort- og bredvinger. Derfor træner man kun denne disciplin nogle få gange, men det styrker båndet mellem fugl og falkoner, så man må ikke undlade dette moment. Man bør jævnligt have falke med ud at køre i bil, så den vænner sig til fornemmelsen. Det er også nu, at man bør præsentere den for hunde, så den bliver fortrolig med dem.

Introduktion til lokken

Fra nu af bør man have et lille stykke kød med, når man nærmer sig falke

på blokken. Måske flyver den stadig af, men den vil lidt efter lidt holde øje med den lille godbid, den får tilbudt, når den endelig sidder på hånden. Når den er tæmmet, kan man undlade godbiden. Allerede nu bør man introducere lokken.

Man binder lidt kød derpå og lader fuglen spise på lokken på jorden. Lokken skal gøres fast, så falke ikke flyver op på blokken med den. Hvis den gør det, kan det resultere i, at den vil "bære" sit bytte, når den engang kommer med på jagt. Man kan også vælge selv at holde fast i lokkens snor.

Under alle omstændigheder bør man være i nærheden, mens falke spiser. Lad falke blive fortrolig med at spise på lokken, inden selve træningen begynder.

Det er vigtigt at veje fuglen hver dag, så man hele tiden følger nøje med i udviklingen.

Vandrefalk ungfugl efter flyvning.

Vejledning for falkonerer

Næste trin er at lade falcken hoppe fra blokken ned på lokken. Falken ved nu, hvad lokken er, da den har spist på den dagen i forvejen. Hvis den ikke vil hoppe ned på lokken, er den ikke sulten nok. Så må man samle fuglen op og gå lidt med den. Lidt senere prøver man igen. Men måske er falcken interesseret. Den vil genkende lokken som værende mad. Smid forsigtigt lokken tæt til blokken og ved siden af den. Falken vil ikke synes om at skulle flyve lige mod falkoneren. Man bør på nuværende tidspunkt sidde ned, så man ikke tårner op over fuglen. Når den ser lokken, vil den højst sandsynligt "bobbe" med hovedet, men lokken skal nok have et par små ryk for at gøre falcken interesseret for alvor. Hvis falcken hopper ned til lokken, er det meget almindeligt, at den ikke lander direkte på den, men sætter sig lidt derfra og så lusker hen til den. Ryk lidt igen med lokken for at skabe interesse. Den må under ingen omstændigheder have held til at trække lokken væk eller endda hoppe op på blokken med den. Når falcken er fortrolig med at spise på lokken, er det falkonerens opgave at nærme sig forsigtigt med et opsamlingsstykke. Man skal helt ned på knæ og krybe med den behandskede hånd i udstrakt arm hen mod falcken. Meget forsigtigt nærmer man sig, mens falcken spiser; ser den op, må man stoppe op og vente, til den spiser igen. Når man er henne ved fuglen, får den et par "fingerbidder", hvorefter man lægger hånden med opsamlingsstykket hen over lokken. Så skulle fuglen gerne fortsætte med at spise på det, og så tager man den på hånden ligesom sædvanligt. Måske vil den ikke give slip på lokken med den ene fod. Så må man én for én løsne dens greb. Når fuglen giver slip listes lokken i tasken. Man bør højst træne dette 4 gange dagligt i én øvelse. Det er bedst at holde, mens legen er god!

Når falcken reagerer fint på lokken, kan man begynde at øge afstanden. Husk, at fuglen skal flyves i modvind. Her har man brug for den lange tynde line. Man kan nu også begynde at svinge lokken, når man er nået ud på 6-7 m.. Når lokken falder til jorden, kan man fløjte eller råbe en form for kalderåb. Mange råber "hej", men det er fuldstændig ligegyldigt, hvad man vælger at kalde. Måske vil falcken, når den er på vej hen mod lokken, slå over den, hvis den mister modet. Det er vigtigt, at man har godt fat i linen. Falken vil nok sætte sig på jorden, i sjældne tilfælde vender den tilbage på lokken. Men sætter den sig på jorden, må man hen og smide lokken til den igen. Nogle falke vil blive ved med at lande ved siden af lokken, og så må man rykke lidt i snoren til lokken, idet falcken flyver hen mod den.

Sakerfalk på hånden efter endt flyvning

Vejledning for falkonerer

På nuværende tidspunkt bør falke være rimelig nem at samle op, nogenlunde rolig uden hætte, og den bør tillade falkoneren at tørre evt. kødrester af næbbet med fingrene for at undgå at svine hættens til. På korte afstande er der ingen grund til at hætte falke imellem hver flyvning, da den spiser af opsamlingsstykket på vej tilbage til blokken. Over længere afstande bør man hætte den. Det er dog ikke nødvendigt at lukke med remmene. Hvis falke er lidt langsom til at starte, kan det være fordi, den gerne vil klatte eller ryste sig, inden den flyver. På den anden side kan det være, at den kommer, inden man får smidt lokken og kaldt. Er den så ivrig på ca. 20-30 m. Afstand, er den klar til at blive sluppet fri.

At flyve frit

Det mest spændende øjeblik, når man første gang slipper sin falke, er, om falke, når den er fløjet forbi falkoneren, vender tilbage til lokken. Under træningen er fuglen bare fløjet ligeud. Nu forlanger man pludselig, at den skal vende omkring og flyve tilbage. Men fremgangsmåden er, at man på dagen, med roligt vejr, først flyver falke til lokken, som man plejer, altså ligeud og i linen. Derefter sætter man flyvesko på fuglen, og til sidst monterer man en sender.

Det er en god idé at vænne fuglen til senderen de sidste par gange, man flyver den i snor. Så prøver man det samme igen, altså ligeud, men denne gang uden line. Det burde gå let, når bare man har været omhyggelig nok under træningen. Så samler man falke op, giver den lidt tid og prøver så igen. Man kan enten kalde på fuglen, eller hvis det ikke er nok, så kan man vise den lokken, men så snart falke er i luften, skal man gemme lokken. Det vil forvirre falke lidt, og når den så flyver forbi falkoneren og er et stykke ude, kalder eller fløjter man. Den vil højst sandsynligt vende, og så må man smide lokken. På denne måde træner man dag efter dag, men lader falke flyve i længere og længere tid, inden den får lokken.

Man skal vente en god uges tid, inden man lader falke "slå" på lokken. Den behøver tid til at finde ud af, hvordan vingerne virker, hvordan vinden kan bruges, og musklerne skal bygges langsomt op. Man skal huske at tage falke ned på lokken, inden den bliver for træt, for ellers risikerer man, at den sætter sig enten i et træ eller på jorden. Det bliver lynhurtigt til en dårlig vane. Man skal tage falke ned, hvis den begynder at flyve med åbent næb. Man skal også efterhånden lade den starte fra hånden. Når hættens fjernes vil den ryste sine fjer og evt. lave en klat og kigge sig lidt omkring. Så må man med et lille drej med håndleddet sende falke af sted.

Konditionstræning

Når falke har fløjet frit en uges tid, kan man så småt begynde at flyve den til lokken. Den første uges frit-flyvning skal lære den at beherske sine vinger, og derefter skal musklerne og konditionen opbygges v.h.a. lokken. En råge-falke skal flyves mange gange til lokken, en falke til hønsejagt skal ligeledes trænes til lokken, men det behøver ikke være helt så intensivt. Den vil lære at opnå højde bl.a. når den misser vildt fra for lav højde. Fra nu af er det flyvning og atter flyvning, der skal give falke den fornødne erfaring.

VILDT EGNET TIL FALKE:

- Råger, krager, måger: Jages fra hånd
- Skader: Jages med en eller evt. to sammenarbejdede falke. Her skal de kunne "anwarte" d.v.s. vente kredsende over falkoneren.
- Ænder: Med "anwarter"
- Hønsefugle: Med "anwarter"
- Vadefugle: Med "anwarter" (snepper/bekkasiner)

Under jagten skal man følge visse regler.

Hvis hunden har stand tæt op ad naboskel, kan man afvikle situationen uden at sende falke afsted. Man kan så håbe på, at vildtet (f.eks. agerhøns eller fasaner) flyver længere ind på eget terræn. Man skal optræde hensynsfuldt og iøvrigt overholde gældende jagtlov, uanset om man jager med en rovfugl eller et våben. Hunden bør samtidig være med for at sikre, at vildt som er faldet i høj vegetation bliver fundet.

TRÆNING AF KORT- /BREDVINGER.

Modtagelse af fuglen

Når der i det følgende beskrives træning af kort- og bredvinger bruges for nemheds skyld ordet "høg", selv om dette afsnit gælder både høge, våger og ørne.

Når den nye høg ankommer, er det første, der skal gøres at montere udstyr, dvs. sko, bjælde, dråle og langrem.

Man kan vælge at halemontere bjælden eller sætte den om benet på fuglen. Man er to til at udstyre fuglen.

Én holder og én sætter udstyr på. Så snart det er gjort, forlader hjælperen rummet, som bør være dunkelt, og falkoneren skal nu forsøge at få høgen til at sidde på hånden. Bind langremmen til handsken eller få remmen viklet op om ringfinger og/eller lillefinger. Høgen vil næsten helt sikkert flyve af hånden. Så må man forsigtigt hjælpe den op igen. Dette vil sikkert gentage sig nogle gange, men man skal bevare roen og tålmodigheden og hver gang hjælpe fuglen op. Den vil på et tidspunkt selv vende op på hånden, og så må man sidde helt stille og lade den falde til ro. Hvis den ikke selv finder op på hånden, skal man ikke fortvivle. Der kan gå noget tid, inden det lykkes.

Høgen sættes på sin bue, som, hvis den står inde, bør stå på gulvtæppe. Ellers må man sætte den i luftevolieren, hvor der er græs.

Træningen med at få høgen til at sidde på hånden fortsætter. Når den bliver siddende i nogle minutter, skal man prøve at tilbyde den noget mad. Kødet holdes i den behandskede hånd, og det er vigtigt, specielt når man træner høge, våger og ørne, at der er fuldstændig ro på dette stadium af træningen. Hvis man "vrikker" lidt med kødet, kan man muligvis fange høgens interesse, men det svære moment i denne øvelse er, at få høgen til at overvinde sin nervøsitet for mennesket, bukke hovedet og tage den første bid. Det kan gå rimeligt let, men man kan også komme ud for, at det tager lidt tid inden man er så vidt. Her gælder det om ikke at blive nervøs og fodre fuglen ude ved buen.

Tilbyd fuglen foder på hånden og kun her.

Det er vigtigt, at have en erfaren falkoner til sin rådighed. Man kan ikke kun læse sig til, hvordan træningen foregår. Man skal også se det i praksis.

Træningen begynder

Væn høgen til, så snart det er muligt, at stå på vægten. Man skal følge nøje med i udviklingen og skrive alt ned, hvad der er værd at vide. På hvilken vægt fuglen gør fremskridt, foder osv..

Vej fuglen på samme tid hver dag, så er man sikker på, at den ikke har foder i kroppen, der kan give et falsk resultat.

Fuglen skal være "tom", som man siger. Man bør dagligt mærke på fuglens bryst. På den måde kan man lidt efter lidt, som man nu får erfaring, mærke om fuglen er i god kondition.

Man skal tilbyde den foder hver dag. Når den bliver sulten, vil den spise, og så må man tage stilling til, hvor meget den skal have. Det afhænger fuldstændigt af den enkelte fugl og dens appel eller mangel på samme.

Når høgen spiser på hånden og er tryk ved det, kan man begynde at gå lidt rundt med den. Det vanskeligste trin er hermed overstået. Nu skal høgen vænne sig til de hjemlige omgivelser, og langsomt udvider man gåturene til også at omfatte andre steder uden al for megen uro. Man kan med fordel lade fuglen rive lidt i en vinge uden synderligt meget kød på, bare for at holde den beskæftiget, når den præsenteres for nye ting. Høgen skal snarest lære at træde op på hånden. Selve det at lære den dette er beskrevet under kapitlet "træning af langvinger", da fremgangsmåden er ens. Men træn inden døre for at undgå, at høgen distraheres.

At flyve til hånden

Når fuglen træder fint på hånden, er tiden inde til, at den skal hoppe over på hånden. I starten vil den strække sig, evt. gribe ud med den ene fod osv. for at nå kødet.

Når det lykkes, giver man den nogle få bidder og prøver så igen. Dette gentages 4-5 gange. Senere i forløbet øger man så afstanden mere og mere, så høgen til sidst flyver i langremslængde.

Når man er så vidt, er det ved at være tid til at rykke udendøre. Fuglen vil have sværere ved at koncentrere sig her. Der er mange ting, der skal ses an.

Træn helst på en græsplæne, som er klippet kort. Fuglen er nu i den lange line, så den må ikke kunne bremses ved, at linen hænger fast i langt græs og kvas. Hold hånden frem med kødet. Det er bedst nærmest at stå med siden eller ryggen til, så fuglen ikke skal flyve direkte mod falkonerens ansigt. Fuglen skal have modvind. Fløjt eller kald når hånden rækkes frem.

Hellere flyvninger på kortere afstand med god appel end flyvninger på længere afstand, hvor man skal vente på fuglen. Det kan nemt gå hen at blive en dårlig vane. Træn højst 5-6 gange pr. øvelse for ikke at trætte fuglen.

Hav altid godt fat i linen i tilfælde af, at fuglen halvvejs henne hos falkoneren mister modet og drejer af. Hvis høgen til gengæld har så travlt med at komme af sted hen til falkoneren, at man ikke kan nå at komme på plads, så må man have en hjælper til at holde fuglen, indtil man er klar. Hvis høgen kommer øjeblikkeligt på 20-30 meters afstand, så er den klar til at blive sluppet.

Falkoner med udfarvet duehøg hun.

Finpudsning

Inden man når så vidt, at man slipper sin høg, er det nødvendigt at introducere den til en lokke, og for de arter, der er store nok til at tage f.eks. kanin, en "dummy". Lokken bør introduceres, mens fuglen endnu er i den lange line, dummyen lidt senere, da man aldrig kører to momenter på en gang. Lokken er god at kalde fuglen med, fordi den ses på lang afstand, hvis fuglen af den ene eller anden grund ikke vil komme til hånden.

Introduktion til lokken foregår som med falke (se kapitlet om træning af langvinger).

Lokken svinges i luften og smides enten på jorden eller op i luften, men brug ikke lokken for tit.

Man kan komme ud for, at høgen foretrækker at komme til lokken fremfor at flyve til hånden.

Lokken er hos høgene ment som en sikkerhedsforanstaltning. Dummy'en kastes på jorden og trækkes afsted, så høgen forsøger at fange den. Kødet, som er bundet til dummy'en, skal være øverst, så høgen enten ser det eller har nem adgang til det, når den engang har slået dummy'en.

Introducer først dummy'en, når fuglen flyver frit, men lad den evt. spise på den et par gange inden.

Inden fuglen slippes, er det en god idé at træne nogle dage i flyvning fra træ. Vælg en gren, der er lidt højere end dig selv, men ikke højere end at det kan lade sig gøre at nå derop. Der skal ikke være "fristende" grene længere oppe, som kunne få høgen til at finde på at "klatre" længere op.

Når man kalder høgen ned, skal der være en rimelig appel. Lad den flyve engang til hånden i linen. Hvis det går godt, og det burde det, så udskift skoene med slids til sko uden slids ("flyvesko").

Monter sender og lad den flyve til hånden igen uden line.

Det skulle gerne gå godt. Når dette er i orden, er der ingen grund til at træne dette punkt yderligere. Træn ligeledes fuglen i at komme ned til hånden fra et træ. Gør som tidligere beskrevet og træn derudover i at sende høgen præcist af sted fra hånden op mod den ønskede gren. Høgen er næppe god nok til at mestre medvindsflugt, så lad den flyve ned til hånden i modvind. Det er også på nuværende tidspunkt, at man bør introducere "dummy'en".

Flyvningen til og fra træer bør trænes i nogle dage. Når det er på plads, kan man træne "frit følge". Dvs. høgen skal følges med falkoneren ud i terrænet ved at flyve fra træ til træ. Her skal man bruge et kald eller fløjt. Man har et fløjt eller lign. til at kalde til hånden. Ligeledes skal man have et fløjt til "frit følge".

Vejledning for falkonerer

Man skal undgå at vise høgen foder på udstrakt hånd og så skjule det igen. Den vil føle sig snydt, og man vil lidt efter lidt få svært ved at kalde fuglen til hånden. Hvis den ikke vil starte fra træet på kald eller fløjt, er den muligvis ikke sulten nok. Prøv evt. at vifte med hånden, men sænk hurtigt armen igen, hvis fuglen går i luften. Glem ikke at træne med lokken en gang imellem, men ikke for tit.

Bredvinger har i særdeleshed brug for de lange ture ud i terrænet. Når det lykkes at få fuglen til at komme fra træet på kald eller fløjt, så gå videre. Den vil opdage, at hånden ikke bliver holdt frem med noget kød og vil derfor flyve forbi falkoneren og søge et nyt træ at sætte sig i. Herefter bør fuglen belønnes og kaldes til hånden for at få mad. Hver dag trænes dette, og man lader nu fuglen flyve flere og flere gange fra træ til træ, inden den kaldes til hånden. Vælg forskellige terræner, så fuglen ikke kommer til at kede sig, fordi den kender landskabet fra utallige træningsture.

Kondition bygges hurtigst og lettest op på kortvinger. Hos bredvinger tager det væsentligt mere tid.

Harrishawk flyver til hånden.

Konditionstræning

Når en fugl tages direkte fra volièren, især en ungfugl, er den ikke i jagtkondition. Det er falkonerens opgave gennem træning og flyvninger at give fuglen den fornødne styrke og udholdenhed til at kunne jage med succes. Man bør træne den vha. Længere og længere flyveture i afvekslende terræn, så den lidt efter lidt oparbejder det, der skal til for at kunne gennemføre en jagtflugt efter et bytte med en rimelig chance for succes.

Når kondition og disciplin er i orden, kan man introducere fuglen for vildt. Man skal forsøge at give fuglen de bedste chancer ved at gå rigtigt i terrænet og derved give fuglen optimale betingelser for en god jagt.

Når et bytte ses i terrænet kan man råbe for at fange fuglens opmærksomhed og derved vise den, at man er med som jagtpartner. Den vil nemlig hovedsageligt koncentrere sig om bytte, der løber. Når fuglen efter endt jagt endelig binder til sit bytte og sætter sig på jorden, skal falkoneren nærme sig og få hold på den vha. langremmen eller lign.. Lad fuglen spise sig godt mæt på sit første bytte. Falkoneren bør sætte sig ved siden af og i ro og mag nyde synet af sin fugl, der spiser på det første nedlagte stykke vildt.

Duehøg hun med kanin.

I det første lange stykke tid, mens fuglen endnu er i gang med at lære jagtens finesser, bør man kun forlange én flyvning pr. dag. Når det hele kører lidt mere glat og rutineret, kan man forsøge at flyve mere end én gang, men sørg altid for at levere optimale chancer for fuglen. Der er forskellige jagtteknikker forbundet med høge, ørne og våger. Her skal nævnes nogle af dem:

Kaninjagt:

Med fuglen på hånden, hvor man går igennem terrænet og lader fuglen flyve fra hånden i samme øjeblik, vildtet viser sig. Frit følge, hvor fuglen følger falkoneren fra træ til træ.

Med fritter, hvor fuglen venter på hånden eller i et træ. Når fritten jager kaniner ud af boet, kan fuglen således forfølge vildtet. Hvis fuglen ikke er vant til fritter, anbefales det, at den holdes på hånden. Ventende/kredsede. Denne form er til bredvingerne (ørne og våger).

Harejagt:

Bør kun praktiseres med hunner af høge og våger samt begge køn af ørne, da det er et stort stærkt bytte. Med fugl på hånden går man op og ned ad marker, hvor der forventes harer.

Fuglevildt:

Fra hånd frit følge f.eks. efter fasaner. Ventende/kredsede (ørne/våger).

Med hund, stående eller stødende. Det ideelle er stående hund. Her er der god tid til at få fuglen i den bedste position.

Stødende hunde kan bruges til høge, da høgene er sprintere.

BORTFLØJNE FUGLE.

Hvis fuglen flyver bort, skal man i første omgang forsøge at bevare roen. Er det i et terræn, hvor fuglen er kendt, kommer den som regel ind over området på et tidspunkt. Man skal måske vente 5-10 min., måske 1-2 timer, men man bliver næppe stående så længe. I mens man venter kan man med fordel tage sit sporingsudstyr frem. Ud fra "modtage bippenes" styrke kan man hurtigt danne sig et overblik over om fuglen fortsætter væk fra en eller om den er på vej tilbage.

Det ideelle er, hvis man har én med, der kan blive på stedet og svinge falkelokken, mens man selv tager ud at lede. Husk at stoppe bilen med jævne mellemrum og foretag en ny pejling, så du altid kender retningen på fuglen.

Vejledning for falkonerer

Hold øje med f.eks.:

- Krager eller skader, der skælder ud eller ”slår” på noget.
- Fugleflokke, der samler sig i en klump og stiger.
- Småfugle, der skælder ud (specielt musvitter og bogfinker).

Hvis det er blevet så mørkt, at fuglen ikke vil slå på lokken, må man mærke sig præcist, hvor den sidder og så vende tilbage, inden det bliver lyst igen.

Nogle påstår, at rovfugle ikke flyver om natten, men specielt hvis der er måneskin, eller der ligger sne, kan de være tilbøjelige til at flyve rundt. En anden oplysning er, at høge som regel sætter sig i træer, mens falke ofte sætter sig på hustage.

Husk altid at have dit sporingsudstyr og en kikkert med.

SPORINGSUDSTYR / RADIO- ELLER GPS-SENDER

For at flyve en rovfugl frit i naturen, så skal den være udstyret med mindst en radio- og/eller GPS-sender. Der findes mange forskellige leverandører af sende/modtage udstyr til netop falkoneri. Af de største kan nævnes:

- Marshall Radio Telemetry
- L.L.Electronics
- Black Falcon Telemetry
- Merlin Systems
- TinyLoc
- Microsensory

Modtagere og sendere kan købes på mange forskellige frekvenser. Det er en god idé at købe udstyr på samme frekvens, som de falkonerer man har i sit nærområde. På den led kan man låne udstyr af hinanden ved defekter og ligeledes hjælpe hinanden med, at finde fugle på afveje. Den mest udbredte frekvens er i skrivende stund 433 MHz, som udmærker sig ved sin lange rækkevidde. Kvalitet og pris hænger sammen når man taler om sende/modtage udstyr og det kan ikke betale sig, at spare her.

Man kan købe det bedste og dyreste sende/modtage udstyr til sin fugl, men hvis man ikke ved hvordan det fungerer i praksis, så er det intet værd. Det er vigtigt at man bruger tid på, at lære udstyret godt at kende inden man benytter det på en rovfugl.

En god måde, at gøre det på er, at indkøbe udstyret i god tid inden fuglen ankommer. Sæt dig grundigt ind i brugsanvisningen og sæt systemet op således, at modtagerens frekvens passer til den frekvens, som senderen udsender. Få en hjælper til at gemme senderen (Gerne hængende

således, at signalet ikke svækkes af jordkontakt) Prøv herefter at finde senderen ved brug af modtageren. I takt med, at du bliver mere og mere ferm i brugen, så kan hjælperen øge afstanden. Det er vigtigt, at skrive frekvensen ned således, at når uheldet en dag er ude og du har behov for hjælp fra en anden falkoner, så kan du "huske" hvilken frekvens falkoneren skal bruge til, at pejle efter din fugl.

MEST ANVENDTE ARTER TIL FALKEJAGT.

Bredvinger

Alm. musvåge:

(Buteo buteo)

God begynderfugl, men ikke den helt store jæger. Da mange rovfugle bliver 15-20 år gamle, bør man overveje nøje, om man vil flyve en alm. musvåge så længe uden egentlig at kunne jage med den.

Rødhalet musvåge:

(Buteo jamaicensis)

Udmærket begynderfugl pga. størrelsen, men er udstyret med et hidsigt temperament. En fugl, der kræver en topkondition for at have jagtsucces.

Ferruginous Buzzard:

(Buteo regalis)

En fugl, der i naturen bruger en del tid på at sidde på jorden. Den har et stort gab og kan sluge enorme stykker føde.

Den er ikke specielt velegnet til falkoneri, dog kan hunnen bruges til kanin-og harejagt.

Harrishawk:

(*Parabuteo unicinctus*)

Meget brugt indenfor moderne falkoneri. En fugl, der i naturen lever i mindre familiegrupper, altså en social rovfugl.

Den tæmmes nemt og er forholdsvis let at træne.

Den kan tage samme byttedyr som en duehøg, selv om den ikke er helt så hurtig som denne.

En ung Harris bør håndteres med omtanke, da den tager tid om at blive færdigbygget. Harrishøgen kan også få forfrysninger, specielt vingespidsen og tær er udsatte. Man må tage sine forholdsregler dvs. undgå

træk, specielt i fugtigt vejr og frostgrader. I frostvejr skal fuglen sidde i frostfrit rum. Man bør have en lukket voliére, hvor fuglen kan flyve frit og således røre sig. Det er en fordel, hvis man kontakter en erfaren Harris-falkoner, inden man anskaffer sig en sådan høg. En særlig ting ved Harris'en er dens evne til at binde knuder

op. Den er yderst intelligent. Ligeledes siges den at være bange for hunde, men ved tilvænning fra starten, kan det sagtens lade sig gøre at vænne en Harris til at acceptere hunde. Det siges også, at Harrishøge direkte hader duehøge. Af samme grund flyves de aldrig i samme grupper på jagtture. Harrishøge kan med lidt tilvænning flyves flere på én gang.

Kongeørn:

(*Aquila chrysaetos*)

En fascinerende rovfugl, men ret voldsom dels i størrelse og dels i temperament.

Den kræver en fast hånd, og for at opnå gode flyvninger flyves den bedst i bakket terræn.

Det tager lang tid at give en ørn kondition. Den er stor og tung, og den har et besværligt væsen.

Byttedyr er typisk hare og ræv.

Kortvinger

Duehøg:

(*Accipiter gentilis*)

En fantastisk jagtfugl, der dog ikke er for begyndere. Accipiters har et lidt vanskeligt sind. De kan let blive nervøse, hvis de møder nye ting.

Duehøgen bør introduceres for forskellige typer bytte. Den er i stand til at tage kaniner, harer, fasaner, ænder osv..

Ved træning af en duehøg bør man hovedsagligt flyve den til hånden for at bevare en acceptabel appel. Vægtmæssigt skal den køres meget præcist. Som begynder bør man undgå duehøgen og evt. kaste blikket på en Harrishawk i stedet.

Spurvehøg:

(*Accipiter nisus*)

En lille fugl, som absolut ikke er en begynderfugl. Dette skyldes til dels, at så lille en fugl kræver erfaring mht. Fodring og vægtkontrol. Hunnerne er de eneste brugbare her, for hannerne er simpelthen for små og fine. Den kræver konstant samvær med falkoneren for ikke at blive for vild. Men bortset fra dette, er det en herlig fugl med en utrolig energi og jagtlyst. Alternative kortvingearter kan være afrikansk spurvehøg og Coopers Hawk

Langvinger

Lannerfalk:

(*Falco biarmicus*)

Lannerfalken er en udmærket begynderfugl. Den er forholdsvis let at håndtere, den er god på falkeløkken, og den kan godt bruges til jagt, selv om den ikke er så brugt til dette. Den er glimrende til jagt på husskader, da den er adræt.

Dværgfalk:

(*Falco columbarius*)

Da dette er en meget lille fugl, kræves der stor erfaring, hvis man påtænker sig at anskaffe en dværgfalk. Specielt hannerne er små. Men det er en herlig fugl, der hurtigt bliver tam. Hætning er altid en fordel, men ikke et krav hos dværgfalken, da den som førnævnt bliver utrolig tam. Den flyves både til hånd og lokke. Den har en hurtig fødeomsætning og bør have bl.a. gnavere som en del af foderet.

Sakerfalk (slagfalk):

(*Falco cherrug*)

En stor falk, der kræver en del tålmodighed. Den kan være ret svingende i humør og kan være lidt vanskelig at regne ud.

Den siges at have et veludviklet trækinstinkt, som kommer til udtryk især forår og efterår. Vægtmæssigt skal den styres meget nøjagtigt.

Den er i stand til at tage fasaner og ænder, råger og krager etc., og de store hunner kan tage harer.

Luggerfalk:

(*Falco jugger*)

Den minder om lannerfalken i udseende, men siges at have et lidt mere vanskeligt temperament. Er kun lidt udbredt som falkonerfugl

Vandrefalk:

(*Falco peregrinus*)

Vandrefalken er rovfugleverdenens "Formel 1". En prægtig jagtflugt, der kan bruges til mange former for jagt f.eks. jagt på ande-, hønse-, og kragefugle.

Den er ret nem at have med at gøre, når man ser på træning og temperament.

Det vanskelige punkt er at gøre den færdig til jagt. Den har god jagtlyst, men kræver høj kondition for at have succes. Jagtterrænet skal være fladt og åbent for at være ideelt. Den er skabt til vort klima og befinder sig glimrende i blæst og kulde. Den er en af de mest brugte jagtflugte i verden.

Præriefalk:

(*Falco mexicanus*)

Præriefalken er en god jagtflugt, men udstyret med et iltet temperament, og den er vedholdende og frygtløs i sin jagt. Den kræver sin mand/kvinde under træningen med en stor portion tålmodighed og stædighed.

Jagtflugt:

(*Falco rusticolus*)

Jagtflugten er den største af alle falkearterne.

Den kan flyve sit bytte ind i vandret flugt og behøver således ikke den samme højde for at opnå succes på jagt som en vandrefalk.

Hvis man jager med en jagtflugt, skal man regne med, at den ikke stiger helt så højt, fordi den simpelthen ikke har brug for det. Dette betyder dog ikke, at den ikke kan.

Jagtflugten er i stand til at tage store byttedyr helt op til gåsestørrelse.

NYTTIGE ADRESSER:

Dansk Falkejagt Klub

Formand:

René Rask Bruun

Tlf: 36701805

kontakt@danskfalkejagtklub.dk

Dansk Falkoner Klub

Formand:

Flemming Sanggaard

kontakt@danskfalkonerklub.dk

Danmarks Jægerforbund

Molsvej 34

8410 Rønde

Tlf. 88 88 75 00

post@jaegerne.dk

Miljøstyrelsen

Haraldsgade 53

2100 København Ø

Tlf. 72 54 40 00

mst@mst.dk

DANSK ORNITOLOGISK FORENING

VESTERBROGADE 140

1620 KØBENHAVN V

TLF. +45 3328 3800

DOF@DOF.DK

LITTERATUR:

Frank L. Beebe:

The complete Falconer

Phillip Glasier:

Falconry and Hawking

Emma Ford:

Falconry. Art and Praticice

Nick Fox:

Understanding the Bird of Prey

Roger Upton:

Falconry. Principles and Practice

Renz Waller:

Der wilde Falk ist mein Gesell

Kildeangivelse:

Emma Ford:

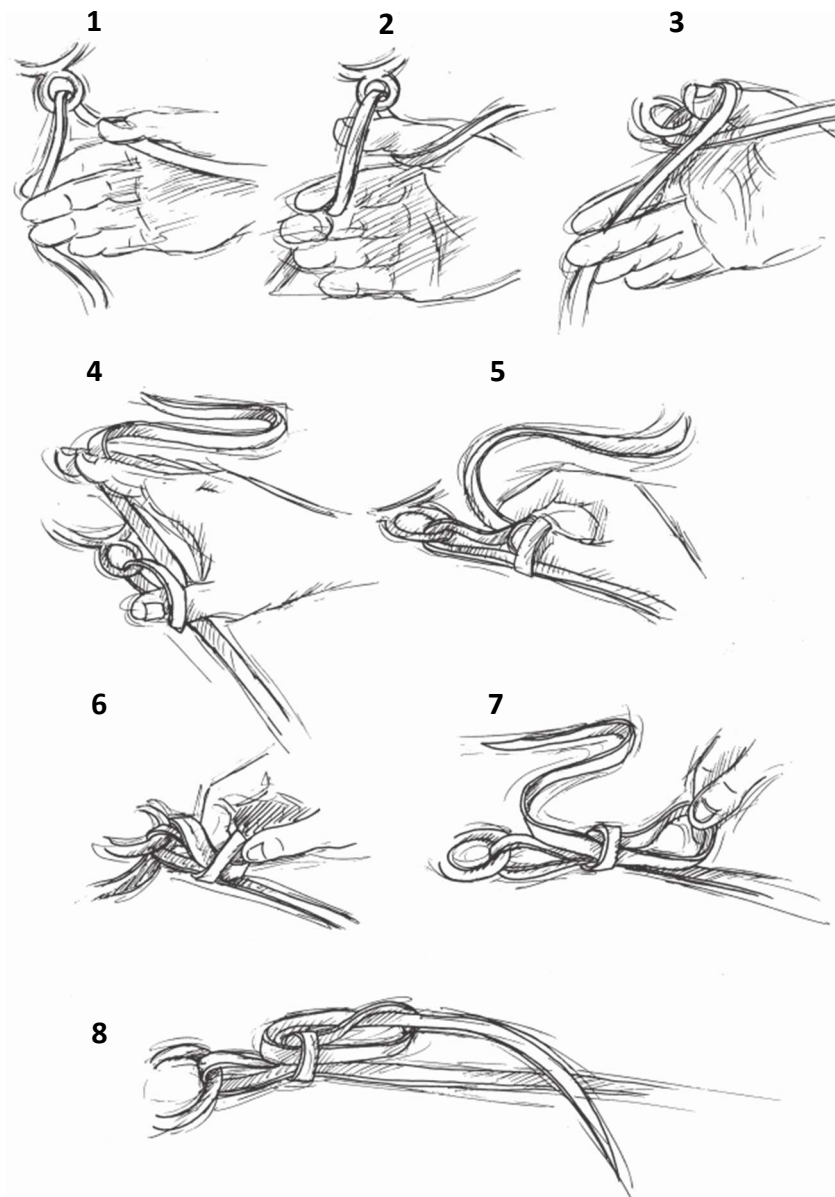
Falconry. Art and Praticice

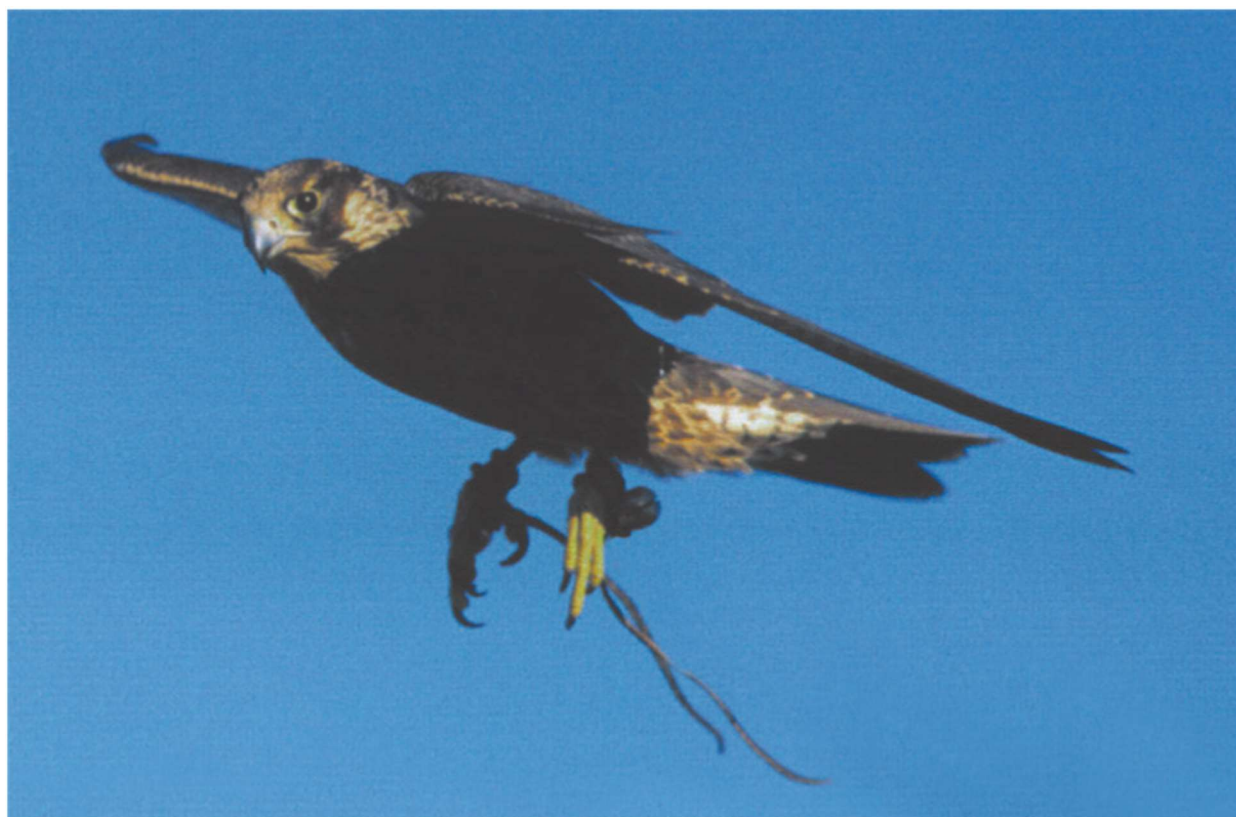
Nick Fox:

Understanding the Bird og Prey

*Dansk overrættelse af den tyske falkonerprøve
(med tilladelse af DFO)*

FALKONERKNUDEN

SKRIFTLIG PRØVE TIL FALKONERJAGTTEGN

Ved den skriftlige prøve stilles spørgsmål, der skal belyse aspirantens kendskab til det for en falkoner rimelige grundniveau. Prøvens spørgsmål er i altovervejende grad hentet fra "Vejledning for falkonerer".

Det er en betingelse, at aspiranten har bestået jagtprøven og erhvervet jagttegn. Spørgsmålene udformes således, at hvert spørgsmål skal besvares ved afkrydsning. Aspiranten må ikke medbringe hjælpemidler ved prøven. Prøven består af 40 spørgsmål, som skal besvares på højst 30 minutter. For at bestå prøven må højst 10% af spørgsmålene være forkert besvaret.

Den prøvesagkyndige meddeler de enkelte aspiranter umiddelbart efter den skriftlige prøves afslutning, om denne del af prøven er bestået.

KNÆK OG BRÆK!